

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

RÖVŞEN MEMMEDOĞLU İLE MÜLAKAT

Kazakistan'daki Türk Diasporası: “AHISKA TÜRKLERİ”

13 Mayıs 2014

Yrd. Doç. Dr. Serdar YILMAZ
İstanbul Arel Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler İngilizce Bölümü

Gürcistan toprakları içinde yer alan Ahıska Şehri, Türkiye'nin kuzeydoğusunda Posof ilçesine sınır teşkil etmektedir ve zamanında da Türklerin yaşadığı bir yerdi. 14 Kasım 1944 gecesi Sovyet lider Stalin'in emriyle vatanlarından zorla sürgün edilen bütün Ahıskalı Türklerden ihtiyar kadın ve çocukların tamamı eski yük ve hayvan vagonlarına doldurularak Orta Asya'ya (Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan) sürgün edildi. Zaten 40 binden fazla Ahıskalı erkek de II. Dünya Harbinde Alman Cephesi'ne gönderilmişti. Savaşa giden Ahıska erkeklerinin çoğu da muhtelif cephelerde ölmüş, sağ kalanlar ise evlerine, köylerine döndüklerinde yakınlarından hiç birini bulamamışlardı. Bu vesileyle Kazakistan'a sürülen Ahıskalı Türk soyundan gelen ve Ahıska Gazetesinin genel yayın yönetmeni olan Rövsen Memmedoğlu ile Kazakistan'da yaşayan Ahıskalılar yani Türk diasporası hakkında bir mülakat yapılmıştır. Mülakatın amacı Kazakistan – Türkiye ilişkilerine Kazakistan'dan bakıp mevcut literatüre farklı bir pencere açmaktır.

Soru 1: Öncelikle kendinizden biraz bahseder misiniz?

1966 senesinde Gürcistan'da doğdum. Eğitimimi Bakü'de aldım. Bakü Devlet Üniversitesi'nin hem Hukuk hem de Gazetecilik fakültelerinden mezun oldum. Askerliğimi Sovyetler Birliği'nde Moskova'da yaptım. Gazetecilik eğitimimi bitirdikten sonra Sovyetlerin dağılmasıyla Azerbaycan Milli Akademisi'nden davet alıp orada Aktarış gazetesinde baş editör olarak çalışmaya başladım. Dört sene çalıştıktan sonra kendimi hukuk alanında da sınamak istedim ve yaklaşık iki sene noter olarak çalıştım. Ancak daha sonra yaratıcı karakterimden dolayı gazeteciliğe döndüm. Karabağ'da yayınlanan Gazi (Veteran) gazetesinde 2000 senesine kadar baş editör olarak çalışıp Gürcistan'a tekrar dönüp 2004 yılına kadar orada yaşadım. 2004 senesinde Kazakistan'dan davet alıp Ahıska gazetesinde çalışmaya başladım ve 2006 yılından itibaren bu gazetenin baş editör olarak çalışmaktayım. Ahıska gazetesi 2000 yılında kurulup aylık olarak gazete olarak yayınlanmaktaydı. 2006 senesinde ayda iki defa ve 2007 yılından itibaren de haftalık olarak yayınlanmaya başlamıştır. Resmi olarak 2007 senesinden itibaren milli gazeteler arasında birinci olup hem Kazakistan Basım Bakanlığının ilgisini çekip hem de Kazakistan Halklar Meclisi'nin amblemini aldı. Ben kendim 8 kitap yazarıyım. Bunların ikisi şiir kitabıdır. Şiirlerim Kazak diline tercüme

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

edilmiştir.2010 senesinde Türk Dünyası Şairleri yarışmasında / Türk devletinin şairleri arasından da birinciliği almış biriyim. Evliyim, iki çocuğum var.

Soru 2: Bugün Rusya ile iyi anlaşan, Avrasya Birliği'nin hayata geçirilmesi için çaba sarfeden, Şangay beşlisinin kurucularından olan, Çin ile dengeleme politikası bağlamında yoğun ilişkiler kuran, Amerikan'ın desteğini her daim alan ve Batı tarafından izole edilmeyen çok vektörlü dış politika benimseyen istikrarlı bir Kazakistan görüyoruz. Dolayısıyla bu minvalde Türkiye Kazakistan dış politikasında nerede yer almaktadır?

Kazakistan bugün Rusya ile komşu ve Sovyetler zamanında da olduğu gibi önemli bir devlettir. Bugün Kazakistan'da yürütülen politika bence en akıllı ve yerinde olan bir politikadır. **SY: Çok vektörlü olması mı akıllıca?** Evet çünkü eğer örneğin Kırgızistan'a bakarsanız kısa sürelerle inkılaplar yaşandığını, Özbekistan'da istikrarlı bir dış politika izlenmediğini ve bu ülkelerin anlaşımadığını görürsünüz. Dolayısıyla Kazakistan'ın bu politikası buradaki insanların bir aile gibi yaşamasını sağlamaktadır. Unutmayalım ki bugün Rusya ile ilişkilerin üst seviye de olmasının bugün burada %40 dolayında Rus nüfusunun olması çok etkilidir. Dolayısıyla Rusya ile mecburiyetten dolayı iyi ilişkiler kurmak zorunda. Türkiye'den bahsederek, Türkiye Kazakistan'ın bağımsızlığını tanımış birinci ülkedir. Bugün ilişkiler ekonomi ve kültür alanlarında daha yoğun, çünkü şöyle söyleyelim, bugün Kazakistan'da Türk diline bir sevgi vardır. Yani bizlerin 70 yıl birbirinden ayrı kalması bugün hem devlet hem akademisyenler seviyesinde kökümüzün bir olduğu, aynı dili, aynı dini ve kültürü taşıdığımızı artık açık açık söylemekteyiz. Bence politik anlamda bunların tesiri mutlaka vardır ama ilişkilerin daha da hızlı gelişmesine lüzum vardır. **SY: Peki, İki ülke arasındaki siyasi ilişkilerden bahsettiğimizde Türkiye Kazakistan için siyaseten önemli bir ülke midir?** Rusya ve Çin kadar siyaseten stratejik olarak önemli bir ülke değildir, ancak bundan 10 yıl 20 yıl öncesine bakarsak ilişkiler gelişmektedir, çünkü devleti yönetenlerin görüşleri, milletvekillerinin temasları ve çalışmaları yeterli olmasa da geleceğe atılmış güzel adımlardır. Yani o zemin vardır, o temel vardır. Ben bugün iki ülke arasındaki siyasi ilişkilerin de üst seviyede olduğunu düşünüyorum. Tek Türkiye değil de Türk Dünyası ile ilişkilerde Sayın Cumhurbaşkanımız Nazarbayev'in çok önemli bir yeri olduğunu bildirmek isterim. Yani bugün Kazakistan'ın coğrafi durumu ilişkileri belirleyen en önemli faktördür. Doğumuzda komşumuz Çin, Kuzeyimizde Rusya ile komşuyuz ve bu komşuluk ilişkilerini bozamayız. Yani bence Kazakistan ile Türkiye arasındaki ilişkiler şu anda en iyi seviyesinde ve olması gerek seviyede.

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

Soru 3: Siz “Ahıska” gazetesini baş redaktörü olarak kazak siyasetini ve Kazakistan’ın Türkiye ile olan ilişkilerini yakından takip eden birisiniz. Sizce Kazakistan’ın Türkiye politikasını etkileyen-belirleyen faktörler nelerdir?

Söylediğim gibi kültür, aynı soydan gelmiş olmamız ve ekonomi en önemli faktörlerdir. Zaten bugünde Cumhurbaşkanımız bize siz ata yurdunuzdasınız diyor. **SY: Peki Nazarbayev’in dışında, milletvekilleri, danışmanlar veya sivil toplum kurumlarından Türkiye’ye yönelik bir sempati ya da Türkiye taraftarı olan kişiler var mıdır bildiğiniz?** Muhakkak vardır. Bence bu konuda Kazakistan’ın Türkiye’deki elçiliğini alkışlamak lazım. Kişi olarak ise Olcas Süleymanov’u alkışlamak lazım, çünkü kendisi büyük bir Türkolog, meşhur tanınmış bir yazar, yani kendisi Kazakların Cengiz Aytmatov’udur. İki ülke arasındaki ilişkilerde ayrıca DATÜB’ün başkanı ve Kazakistan Ahıska Milli Merkezi’nin başkanı Ziyaettin Kassanov beyin emeği çoktur.

Soru 4: Kazakistan da yaklaşık olarak 200 bin civarında Ahıska Türkünün yaşıyor olması Kazakistan’ın Türkiye Politikasını etkiliyor mu? Nasıl bir etki yapıyor?

Mutlaka etki var. Önce iç politikasını söyleyeyim. Örneğin Ziyaettin bey Kazakistan Halklar Meclisinde sayın Cumhurbaşkanının yardımcılığına atanmıştır. Sonra bizim milletvekillerimiz vardır. Çimkent’te, Cambul’da ve Almatı’da birer Ahıskalı milletvekilinden toplam üç milletvekilimiz vardır. Şunu da söyleyeyim, anayasaya göre Cumhurbaşkanı’nın 9 milletvekilini tayin etme hakkı vardır. Ziyaettin beye milletvekilliği iki dönem teklif edilse de kendisi bu teklifi kabul etmedi ve bizler Ahıskalılar olarak bu konuda örnek olduk, çünkü başka milletlerin içinde ben olayım konusunda kavgalar bile çıktı. Cumhurbaşkanı Ziyaettin beyi örnek olarak gösterdi, çünkü biz zaman gelir Astana’da parlamentoda otururuz, acele etmeye gerek yok, Kazaklardan da bir farkımız yok. Zaten bu durum alkışlandı ve kendisi Cumhurbaşkanlığı yardımcılığı vazifesine atandı. Çok önemli bir görev ve bu Türkiye’ye yönelik politikaları da etkilemektedir. Çünkü Türk devlet adamlarımız buraya gelip Nazarbayev ile görüştükten sonra ilk iş mutlaka ama mutlaka olarak Ahıska Türkleri ile görüşmektedirler. Bugün ayrıca TİKA vasıtasıyla bize hediye edilen üç yıldır faaliyette olan Türk lisemiz bugün çok büyük ödülleri elde etmektedir. Üç sene içinde olimpiyatlarda başarılar elde etmekteyiz. Ayrıca şunu da söyleyeyim, sayın Cumhurbaşkanımızın 2012 de Türkiye’ye yaptığı ziyaretteki ekibinde Ziyaettin beyde vardı. O zaman Sayın Abdullah Gül sizin ekibinizde bizim Türkümüz de var dediği zaman Nazarbayev, hayır bu bizim Türkümüz dedi. Ziyaettin beyi emeği gerçekten çok. Dolayısıyla Nazarbayev’in Ahıskalıları

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

önemsemesi, Ziyaettin beyin aldığı görevler, Türk yetkililerin buraya geldiklerinde muhakkak Ahıskalılarla görüşmeleri Kazakistan'ın Türkiye politikasını otomatikman etkilemektedir. Ahıskalılar olarak bizimde bunda olumlu bir katkımız var. Zaten bence politika insanların birbirlerine yakına olması emektir. Diyelim ki Türkiye Cumhuriyetinin Dışişleri Bakanı buraya geliyorsa ve gidip bir Ahıskalının evinde öğlen yemeği yiyorsa bu iki devletin sıcak temas kurması demektir, iki ülke arasındaki ilişkilerin günü gününe gelişmesi demektir. **SY: Bende katılıyorum söylediklerinize. Eğer ben bir Kazak yöneticisi olsaydım, ve Türkiye'den üst düzey yöneticiler buraya gelip Ahıskalılar ile sürekli olarak görüştiklerini görseydim, burada yaşayan Ahıskalıların varlığını önemserdim.** Şöyle diyelim Ahıskalıların poliste, savcılıkta, mahkemelerde belediyelerde çalışanları var, doktorlarımız, profesörlerimiz var. Kazak anayasasının yazılmasında çok büyük rolü olan Adil Karayev adında hukuk doktorumuz var. Al-Farabi üniversitesinde çok meşhur olan kriminal kafedrasında çalışan Prof. Dr. Hacımurat İsaev var. Tarım konusunda çok büyük ilim adamlarımız vardır. Ayrıca bundan 10-15 sene önce Kazak dilinde eğitim alan Ahıskalıların sayısı çok azken (Güney Kazakistan dışında) bugün bu oran %70 civarındadır. Bunda Derneğimizin rolü büyüktür. Zaten Cambul ve Çimkent vilayetlerimizde Ahıskalıların tamamı Kazakça konuşmaktadırlar. **SY: Peki bu durum Almatı için de geçerli midir?** Hayır Almatı biraz farklı, Almatı Sovyet döneminden kalma büyük bir şehir olduğu için ve büyük bir Rus nüfusunu barındırdığı için Rusça konuşulmaktadır. Alışkanlık bu yöndedir. Bu durum 2-3 sene önce Cumhurbaşkanımız tarafından da söylendi artık bu Rusça konuşma işini biraz daha azaltalım diye. **SY: Halklar Meclisinde hangi dil konuşuluyor?** Orada önce Kazakça başlanıyor (Cumhurbaşkanı Kazakça başlıyor) ama sonra hemen ortak dil Rusçaya geçiliyor. Çünkü 130 farklı millet var ve hepsinin ortak dili Rusça.

Soru 5: Bir gazeteci olduğunuz için devlet başkanı Nursultan Nazarbayev'i ve onun çeşitli politikalarını gazetede yazan birisiniz. Nitekim Nazarbayev Kazaklar ile Ahıska Türkleri arasındaki akrabalık bağına vurgu yaparak iki halkın kardeş olduğunu ilan etmiş biri. Dolayısıyla Nursultan Nazarbayev'i kısmen de olsa bilen bir isimsiniz. Size göre Nazarbayev nasıl bir liderdir? Nazarbayev'in liderlik profili Kazakistan'ın Türkiye politikasını ne yönde etkilemektedir?

Çok güzel bir soru, önce ekonomiden başlayalım. Bugün Kazakistan hızlı gelişmektedir ve bu Nazarbayev'in çok akıllı bir siyasetçi olmasından kaynaklanmaktadır. Bugün dünyanın her yerinde savaş ve arbedenin yaşandığı bir yerde Nazarbayev'in politikalarına göre yönetilen Kazakistan'da istikrar vardır. Bugün tek Türk Dünyasının değil dünya siyasetinin aksakalı

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

olarak görülmektedir. Rusya Cumhurbaşkanı da Türkiye de Nazarbayev'i aksakal olarak görmektedir. Zaten Ankara'da gençlik parkında yer alan Nazarbayev heykeli kendisinin ne kadar önemli bir lider olduğunu göstermektedir. **SY: Ne gibi liderlik özellikleri var?** Bence en önemli özelliği halka yakın olması ve her zaman halkın içinde olmasıdır. Örneğin Nazarbayev bir defa yurt dışına çıktığında bir defa da bir vilayete gidip halkla işçilerle ile görüşmekte, onlarla oturup onların derdini dinlemekte. Ve belki de en önemli niteliği dünyada eşi benzeri olmayan Halklar Meclisini kurup tüm halkları aynı bayrak altında birleştirmesidir. Bundan daha önemli bir politika olamaz. Bugün kim olursanız olun burada kendi dilinizi kendi kültürünüzü yaşıyorsunuz. Ben bir yazımda dile getirmiştım. Nazarbayev'in politikaları sayesinde bugün burada yaşayan insanlar birbirlerine "can" demektedirler. Kendisi ileri görüşlü yani vizyon sahibi ve barışçıl birisidir. **SY: Peki Nazarbayev'in liderlik özelliklerinin Türkiye politikasına bir etkisi var mıdır?** Zaten Nazarbayev'in kendisi her zaman Türkiye ile kardeş bir ülke olduğunu, yakınlaşmamız gerektiğini söylüyor, bence bugün Nazarbayev değil de başka biri Cumhurbaşkanı olsaydı Türkiye ile aramızdaki ilişkiler bu seviyede olmazdı. **SY: Şöyle düşünürse, zaten bizim ortak bir kültürümüz, dinimiz, dilimiz var, dolayısıyla lider çokta etkili bir faktör olmayabilir. Yani eğer başka bir lider de olsaydı iki ülke arasındaki ilişkiler bu seviye de olabilirdi.(?)** Bence bu seviye de olacağına inanmıyorum. Nedenini söyleyeyim, çünkü Türkiye de 90 yıldır benimsenen demokrasi bizde son 20 yılda benimsenmeye başlandı. Sovyetler zamanında partinin en üst tabakasının kararlarına uymak zorundaydık, itiraz etme şansı yoktu. Bugün artık bu anlayış parçalanmakta, demokrasi şimdi şimdi anlaşılmaya başlandı, yani kalkıpta Türki ile Kazakistan arasındaki iç siyaseti ve demokrasiyi karşılaştırmak olmaz. Yani demek istediğim Nazarbayev'in liderlik özellikleri ülkedeki demokrasinin gelişmesini sağlıyor, katkı yapıyor. **SY: Burada bu bağlamda Nazarbayev'in istemediği karşısında durduğu herhangi bir politika uygulanabilir mi?** Eğer adaletliyse uygulanabilir. Zaten burada muhalefet vardır ama ne kadar etkilidir o tartışılabilir. Şöyle söyleyeyim, bugün halkın sevgisini muhalefet değil de Cumhurbaşkanı kazanıyorsa o zaman muhalefetin gücü ortada. Ama bugün muhalif gazeteler tarafsız televizyonlar vardır. **SY: Yani Nazarbayev politika yaparken bunların STK'ların muhalif partilerin ya da danışmanların görüşlerini sizce dikkate alıyor mu?** Mutlaka alıyor. Örneğin Ziyaettin bey bu Halklar Meclisinin toplantısında bir fikir ileri sürdü. Dedi ki dernek başkanları (diyelim Gürcü, Tatar, Ahıska dernek başkanları, vs) belediye başkanının yardımcısı olsun ki halk ile belediye arasındaki sorunlar daha iyi çözülsün. Bu fikir Cumhurbaşkanı tarafından kabul edildi ve bir ay içinde bu fikir uygulandı. Bizim Şahismail Asiev bey bir sene önce Almatı vilayetinin Vali yardımcılığını yaptı. Şimdi

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

Taraz'daki dernek başkanımız Cambul vilayetinin yardımcılığını yapıyor. Çözülmeyen bir çok problem çözüldü. Tabi ki her şey güllük gülistanlık ta değil, olamaz da zaten. Problem her yerde vardır. Sonuç itibariyle Nazarbayev akıllı, vizyon sahibi, başkalarını dinleyebilen ve bence dünya politikasının aksakalı olan biridir. **SY: Peki Dünyada kendisi ne kadar tanınıyor?** Örneğin nükleer konusunda Nazarbayev bugün Amerika da bu böyle olmalıdır diye söylerse nükleer konusunda taviz vermiyorsa sözü dinleniyor demektir. Aslında dile getirmediği, Karabağ, Mısır, Filistin ile ilgili birçok fikri de vardır.

Soru 6: Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TIKA) ve Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi (TURKSOY) ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumların varlığı ile Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi ve Türk Okulları gibi kurumların varlığı ve Kazakistan'a kazandırdıkları projeleri göz önüne aldığımızda, tüm bunların Kazakistan'ın Türkiye politikasını etkilediğini söyleyebilir miyiz? Ne yönde?

Açıkçası sunu söyleyeyim, TIKA'nın Kazakistan'da rolü büyük. Bence söyle düşünelim, iki ülke arasındaki ilişkilerde bir numara eğitim ve kültür. Ahmet Yesevi, Süleyman Demirel ve Kariyer Üniversitelerimiz var. Özellikle bu kurumların hepsi tarihi bilmeyen insanları kendisine çekmekte, Türk olduğumuz ve soyumuzun Türk olduğunu bize anlatmaktadır. Sunu da söyleyelim, beğenip beğenmediğimiz tarafları da vardır. Örneğin Yunus Emre Enstitüsü, bence böyle merkezlerin protokol için başkentlerde açılması şart olmamalı. Diyelim ki o Almatı'da ve Çimkent'te olursa daha çok proje üretir. Ben bundan üç sene önce Yunus Emre Enstitüsünün müdürü ile görüştüğümde söyledim. Örneğin saz sınıfı açması gerekiyor, Astana'da bu problem zor çözülür, çünkü Astana'da hem çok Türk yok hem de diğer vilayetlerden gelenler çok, dolayısıyla bu sınıf orada efektif olmaz. Almatı'ya geldiğinde sen kendin gidip kapıları döveceksin, açacaksın. Yani o merkez başkentte olsun ama onların şubeleri vilayetlerde olursa daha etkili ve güzel olur. **SY: Yunus Emre'nin hiç bir şubesi yok mu Kazakistan'da?** Bildiğim katarıyla yok. Ama diyelim ki TIKA, Almatı'da temsilcilik açtı. İşte hem kurumlarımızın hem de üniversitelerimizin yaptığı işler bizi günden güne birbirimize yaklaştırmaktadır. Bence zaten yürütülen siyasetin amacı da budur. Yürütülen siyasetin amacı bizleri birbirimize yaklaştırmak, var olma mücadelemizde bir yerlerde göstermek ve milletler içinde bizim de bir imzamızın olması demektir. Bu görevi kurumlarımız layığıyla yerine getirmektedir, ama dediğim gibi eksiklikler mutlaka olacaktır ama zamanla çözülecektir. **SY: Proje Üretme konusunda bu kurumlar kendileri daha çok dışarıdan mı projeleri kabul ediyorlar yoksa kendileri mi üretiyorlar sizin gördüğünüz kadarıyla?** Bence gördüğüm kadarıyla daha çok dışarıdan projenin gelmesini bekliyorlar.

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

SY: Sizce bu kurumlar yeteri kadar halkın içine iniyorlar mı, kapınızı dövüyorlar mı mesela? Açıkçası güzel bir soru, ne demeli acaba, gerçeği söylemek gerekirse TİKA geliyor, kapımızı dövüyor, bizlerle konuşuyor, fikirlerimizi alıyor. Ayrıca bugün Ahıskalıların en zorluk çektiği yer neresi, Eğitim. Sovyet zamanında eğitimsizleştirdiler. bizi. Bence üniversitelerimiz halkın arasına daha çok inmelerine ihtiyaç vardır. Eğer üniversitelerimiz bizim liselerimize gelip 10. ve 11. sınıflara kendilerini sadece tanıtmaları, bize özellikle Türkiye ve Kazakistan arasındaki eğitim, kültür ve ekonomik ilişkilerden bahsetsin, üniversitelerin diyelim ki St. Petersburg üniversitesinden hangi yönlerden farklı olduğunu söylesin, bütün bunları anlatması lazım. Olimpiyatlar düzenlemesi lazım. Mesela bizim Türk liselerimiz eğitim konusunda herkesten daha aktif görev üstleniyorlar. Açıkçası burada KATIAD'ı (KAZAK TÜRK İŞ ADAMLARI DERNEĞİ) da alkışlamak lazım. Örneğin bir önceki başkan Zeki Pilge'nin emeği çoktur. **SY: Yani burada ne yapıyor?** Ben her zaman diyorum, burada ne kadar kalırsan kal ama KATIAD ile muhakkak ortak projelerin olsun. Türk iş adamları ve Ahıskalılar arasında eğitim, kültür konusunda eğitim vermesi. Diyelim ki bugün Türkiye'yi filmlerden seyreden ve o filmlerden Türklere kıymet ve değer veren bir çok insanlar var. Elçiliğe de söyledim. Yani buradan her sene gazetecilerin Türkiye'ye götürülmesi, oradan gazetecilerin buraya getirilmesi gerekir. **SY: Siz dediniz ya KATIAD'in emeği büyük ne yaptı ki KATIAD emeği büyük olsun, ortak projeler mi yaptı sizinle?** Hayır bizimle yapmadı ama KATIAD ta dergilerin çıkması ve onların Türkiye Kazakistan ilişkilerinin Türkçe ve Kazakça dilinde yayınlanması önemlidir. Burada 10 bin civarında Türkiye'den gelen vatandaşımız vardır. Bunların bugün Kazakistan da olan yeni kanunları ve Kazak-Türk ilişkilerini Rusca-Kazakca ve Türkçe duyması, görmesi ve okuması için onların yaptığı işler çok. Yerel dilde tercüme yapmaları ve bunları insanlara ulaştırmaları bütün bunların hepsi kolaylık. Mevzuatın öğretilmesi konusunda çok büyük yardımları oluyor. Eğer bugün Türkiye'den gelen işadamları KATIAD'ın etrafında birleşmişse, ortada bir tüzük varsa demek ki bir şeyler yapılmaktadır. Bence KATIAD'ın bir şeyi de yapması lazım. Belki de bu bizim daha çok duygusal olmamızdan kaynaklanıyor ama bence ilk önce kim olursan ol mutlak sende bir milli ruh, milli vatanperverlik, patriotizm olması gerekmektedir. Bence Türkiye'den gelen bir çok işadamlarına KATIAD bunları aşılırsa daha iyi olur. Çünkü diyelim ki bu iş adamlarının yanına Ahıska gazetesi de gidiyorsa ve bir Kore gazetesi gidiyorsa ve bu adamlar bu ikisi arasındaki farkı göremiyorsa onun için bunun hangi gazete olduğunun bir değeri yoksa burada bir problem vardır. Buna göre ben açıkcası biraz milli ruhun aşılması gerektiğini düşünüyorum. Bugün ister TİKA ister KATIAD ister başkası milli ruh konusunda ki projelerimizi arttırmamız lazım. **SY: Peki TURKSOY'un sizle direkt**

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

olarak bir projesi, ilgisi alakası var mı? Direkt olarak bizimle yok ama Kazakistan ile vardır. Türk Dünyasına hizmetlerine göre geçen 14 Kasım 2013 yılında Ziyaettin beye Türk dünyasına hizmet madalyası verdi. Ancak bizimle ilgili direkt olarak bir projeyi ben duymadım.

Soru 7: Son olarak, Kazakistan'da yaşayan Ahıskalı Türklere karşı Kazakların bakışı ve algıları nasıldır? Psikolojik baskı hissediyor musunuz? İkinci sınıf vatandaş muamelesi görüyor musunuz? İş (business) yaparken ticaret hayatında önünüze engeller çıkıyor mu?

Eğer bugün Cumhurbaşkanımız (Nazarbayev) bize siz anayurdunuzdasınız anavatanınızdasınız diyorsa bu artık çok şey demek. Bugün eğer bir Türk düğününe gittiğiniz zaman orda gelen misafirlerin belki de yüzde 50 si Kazak. Bugün biz Kazakistan'da Kazaklarla kız alıp kız veriyorsak bu önemli. Türk Ahıskalıları olarak bizler 1944 yılındaki sürgünde Kazakların bize yaptığı yardımı hiç unutmayız. Savaşın zor yılları, soğuk Kasım, evinde ekmeğini ikiye bölen bir Kazak ile Türk arasında problem nasıl olabilir. Kardeşlik olan bir aile gibi. Bugün Ahıska gazetesinin yüzlerce Kazak abonesi vardır. Hiç bir psikolojik baskı hissetmiyoruz. Düğünlerde Türk agayindar diye yani Türk ağalar diye takdim ediliriz. Bakın Güney Kazakistan, Cambulda ister Almatı da yani ufak tefek problemler mutlaka her yerde vardır ama bugün diyelim ki bir Türk tatile gitti Türkiye'ye. Komşu Kazak. İşte Türk gider evinin anahtarını Kazak komsusuna verir. Der ki komşu ben gelene kadar bu ev sana emanet, komşu o eve gözünün şadı gibi bakar. Bir evde bir problem yada olum olursa Kazakların o sıcak muhabbeti sana derdini bile unutturur. Bugün devlet seviyesinde de Ahıska Türk Derneğinin gösterdiği faaliyetlerden dolayı Cumhurbaşkanımızın tebriklerini amaliyiz ve kendisi soyluyor ki Kazakistan da Türklerin faaliyetleri alkışlanmaya değerdir. Yakılan camiler yapılan spor salonları ve acikcası sunu da söyleyeyim ki bir örnek olarak bugün vatana dönüş mücadelesinde biz Gürcistan'dan hakkimizi almak istiyoruz. Mutlaka da almamız lazım. Ama sunu da söyleyeyim Kazakistan'da yaşayan 200 bin Ahıskalıdan bir kişi bile oraya dönmek istemez. Peki buradaki Ahıskalıları neden geri gitmek istemez Ahıska'ya? Burada değer görüyoruz ve artık biz bir aileyiz ve bu aileyi bozmak istemiyoruz. Bugün Kırım'da olan problemler, bizi yeni bir sürgün mu olacak diye düşündürüyor. 44 sürgünü, 89 sürgünü, 2004 sürgünü Rusya dan Amerika'ya olan sürgün. O yüzden evet Gürcistan'ı kaytarmak bizim hakkımız çünkü o hakkı bizden aldılar. Bugün Azerbaycan dan Kırgızistan'dan Rusya'dan oraya gidip yaşamak isteyenler var. En azından topraklarımızı alalım. **SY: Peki toprakları aldıktan sonra eğer buradaki insanlar gitmiyorsa**

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

mücadelenin ne anlamı var? Giden gider tatilinde giderler ama önemli olan hakkimizi almaktır. Önce hakkimizi alalım da...

Bugün büyük is adamları vardır bizden Ahıskalı, üst seviyelerde is goren kardeşlerimiz var daha çok orta işletmelerde çalışan vatandaşlarımız var. **SY: Peki özellikle bu büyük şehirlerde Kazakça dilini bilmemeniz devlet mertebesinde yüksek pozisyonlara gitmeyi engeller mi?** Bakın bugün tek Türklere değilde Cumhurbaşkanının söylediği bir şey vardır. ‘Kazak dilini bilen gayri milletler devlet kurumlarında diyelim ki memur olarak çalıştığı zaman üç kati maaş alacaktır’. Bence bugün Ahıskalılar arasında bugün Kazak dilini bilmeme problemi yoktur. Tabi Almatı’da özellikle gençler arasında var. Astana da zaten 1000 civarında orada çalışmak için gelmiş Ahıskalılar var. Bizim orda da derneğimiz vardır. **SY: Almatı’daki genç Ahıskalıların Kazakça bilmeme problemini çözmek için neler yapıyorsunuz, ya da bir şey yapıyor musunuz?** Okullarda okuyan öğrencilerimiz için bu problem yok çünkü Kazak okullarına gitmektedirler. Orta nesilde bu problem var bu yastan sonra dil öğrenmek zor, ama bilmiyorum diyen bile yüzde 30 civarında Kazakça söyleyebilir. İlçelerde zaten sorun çözülmekte ama merkez sıkıntılı.

Soru 8: Son olarak söylemek istediğiniz bir şeyler var mıdır? Sorularım bitti.

Benim her zaman bir isteğim benim için en yüksek siyaset insanların bir birine anlayış göstermesidir. Ben her zaman sınavdan geçtim ve Türkün Türk’ten başka dostu yoktur diye söyledim. Bugün Kırgız’da’ Uygur da’ Ahıskalı’da Türkü’de hepsi bu var olma dünyasında bizi kendimiz kendimizi ayakta tutarız. Onun için dik durmamız, yaşadığımız memleketlerin ekonomisine, kültürüne, politikasına katkı yapmamız lazım. Türkiye den gelen bir vatandaşın eline Ahıska gazetesi geçtiği zaman ona sevinmesi lazım burada benim dilimde gazete yayınlanıyor diye. Benimde bir katkı olması lazım. Çünkü medyaya insanlar arasındaki ilişkilerin gelişmesinde bakışların değişmesinde kuskusuz ki en önemlidir. Bizim güçlenmemiz için ayakta durabilmemiz için milli ruhumuzu korumalı çocuklarımıza kendi ana dilini öğretmeliyiz. Aslında Ahıskalılara mesaj veriyorum bunları diyerek. **SY: Bizim Ahıska milleti için aklınızda olmasını istediğiniz bir proje var mı?** Aslında benim Kazakistan ve Türkiye devletinden istediğim bir şey var. Almatı da bir **Türkevi** nin dikilmesini istiyorum. Onun içinde tiyatro, tüm Türk dilli derneklerin ofislerini düşünüyorum, spor salonlar ve müzik sınıflarını düşünüyorum. Yani Türk Dobıra Kazak ise bağlama çalabilsin. Orada bütün 7 bayrağın dalgalanmasını istiyorum. Hatta içinde mutfak bile olsun. Şartlar daha güzel olur, Türkiye den Kazakistan’dan sanatçılar gelir. Ve bence iki ülke

Bu çalışma 11 Ekim 2014 tarihinde <http://akademikperspektif.com/2014/10/11/kazakistandaki-turk-diasporasi-ahiska-turkleri-ozel-roportaj/> adresinde yayınlanmıştır.

arasındaki kültürel ilişkiler bu proje ile zirve yapar. Orada tüm görüşmeler yapılır. Cami bile olacak. Daha bu isteğimizi kimseye söylemedik. Zaten biraz utanıyoruz galiba. Çünkü biz Ahıskalılar bize bir şey verin noktasında hic olmadık. Çalışırız. Kendi gücümüzle yaparız. İnşallah bir gün bu arzumuz gerçekleşir. Diyelim ki bugün Türkiye'den geldin, canın tavla oynamak istiyor, çay içmek, Azeri musikisi dinlemek ya da ne bileyim girdiğinde artık kendisi bayrağının altındasın. Diyelim yazar olarak gelsin kütüphane var, arşiv var, acıktın mı mutfakta Türk yemekleri var her türlü yemek var ve seçip ye. Bir nevi Turkevi kültür merkezi olarak çalışacak. Sadece finansal acıdan iki ülkeden yardım alabiliriz. Başbakanla görüştüğümüzde inşallah söyleyeceğim.